

M.O.: Este vorba despre un sistem de apreciere, de valori. Trebuie să ne fie clar acest lucru. Eu nu cred că se rezolvă toate problemele doar prin aceea că noi, politicienii, luăm hotărâri, ci la bază este vorba despre "apreciere": o apreciere a cunoștințelor tale de suedeză, sau o apreciere a ta ca persoană. Idealul și modelul sunt "suedezitatea", ha, ha! Noi nu înțelegem că alte însușiri sunt un avantaj! Eu consider că este foarte bine că vârfurile industriei și comerțului au început să discute lucrurile acestea și că noi, ca politicienii, le discutăm. Căci abia atunci vom putea să schimbăm atitudinile legate de sistemul de apreciere, de valori, să mergem la rădăcina acestui lucru și să-l discutăm, vom putea afla în ce constă de fapt marea noastră problemă. Căci, atunci când vom găsi un avantaj în faptul că suntem aici cu toții, că îndeplinim cu toții diferite funcții, atunci vom putea, în calitate de patron, privat sau public, să angajăm oameni care se numesc diferit sau vorbesc diferit, dar care pot contribui cu ceva.

Căci eu consider că toți cei care au drept să locuiască aici sunt suedezi pentru mine! Și pe urmă, nu este adevărat că există doar o anumită cantitate de muncă de împărțit, nu este de loc așa, ci noi toți creem ocazii de muncă. Dacă vin aici ca inginer din România, atunci pot crea ocazii de muncă la fel de valoroase ca cele pe care le poate crea un inginer suedez autohton. Cu cât mai multe ocazii de muncă creem împreună, cu atât mai mari venituri avem de împărțit între noi.

S.C.: Dar când ești imigrant nu ai cercul de prieteni care să fie clienții tăi. Aceasta este diferența atunci când ești imigrant în Suedia.

M.O.: Da, dar eu cred că foarte multe întreprinderi suedeze ar avea un folos foarte mare, într-o lume globalizată, de la oameni care vin din alte țări și au alți clienți și alte contacte în țările de unde vin. Dacă ne uităm la SUA, vedem că acolo au început să înțeleagă că întreprinderea multiculturală este cea mai efektivă. La această concluzie trebuie să ajungem și noi.

S.C.: Și acum, întrebări de altă natură. Prin anii '60 s-a introdus în Suedia obiceiul ca să se spună "tu" la toată lumea. Deși pentru suedezi pare ca ceva normal, toruși pentru unii din ei și pentru străini pare puțin ciudat. Care este atitudinea ta față de tutuire?

M.O.: Eu folosesc reforma tutuirii destul de mult, dar fac o excepție: când este vorba despre persoane mai în vârstă.

S.C.: Adică ca mine, care am mai mult de 60 de ani!

M.O.: Ha, ha, ha! Nu, ție îți spun "tu". Dar, celor la care mă pot gândi că s-ar supăra puțin dacă folosesc "tu", sunt cei peste 75-80 de ani și nu spun "tu", dacă nu cunosc persoana. Eu încerc să mă gândesc, dar nu este sigur că nimeresc de fiecare dată. Celor care mă gândesc că nu ar vrea să le spun "tu", încerc să mă adaptez și să spun "dumneavoastră".

dar eu folosesc reforma cu "tu" destul de mult. Eu consider că este un fel mai simplu de a vorbi. Trebuie însă să spun că, ceea ce se pierde prin această reformă cu "tu", este cunoașterea numelor. Noi, suedezi, suntem destul de slabi la a cunoaște nume și cred că acest lucru ține de reforma cu "tu". Ar trebui să adăugăm ceva: "Tu, Maud!", ca să funcționeze bine.

S.C.: Ce știi tu despre România?

M.O.: Nu chiar așa de mult, trebuie să spun. Ceea ce știu are mai mult de-a face cu interesul meu pentru tenis. Am crescut pe vremea lui Björn Borg și Năstase și toți aceia. Acesta a fost modul nostru de a face contact cu România.

Ni s-a vorbit mult despre România atât de către Mariana, cât și de către Ilie Năstase. În felul acesta, poporul suedez a făcut un contact natural cu România. A fost un contact bun, pentru că ei erau cunoștințe și prieteni.

S.C.: Am aici pentru tine niște material informativ despre România. Promit să-ți mai trimit asemenea material cât se poate de mult.

M.O.: Foarte bine!

S.C.: Aceste informații despre România ți le trimit ca să te ajut să te apropii mai mult de sufletul românesc. Mai am câteva întrebări despre România. În Suedia s-a arătat la televiziune și în ziare numai despre copiii handicapați, despre sărăcie în România. Ai văzut asemenea filme?

M.O.: Am văzut doar un fragment, dar mi s-a povestit despre asta.

S.C.: Ai fost influențată de filmele pe care le-ai văzut?

M.O.: Eu mă îmbolnăvesc când văd copii cărora li se întâmplă ceva rău. Am lucrat în politică cu îngrijire pentru handicapați și aceasta este o parte de bază a problemei de egalitate în drepturi și valoare a tuturor oamenilor. Dacă noi am învățat ceva în Suedia, este să nu-i ascundem pe copiii handicapați și că ei au o valoare proprie, cu toate că au un handicap, handicap de înțelegere, fizic, sau ce-o fi. O societate democratică are grije de copiii săi!

S.C.: Dar, sincer vorbind, și Suedia și-a ascuns copiii săi handicapați până prin anii '70. De altfel, atitudinea poporului față de handicapați era aproape la fel.

M.O.: Precis! Eu am făcut parte din comisia pentru probleme sociale și am lucrat cu probleme de handicapați la sfârșitul anilor '70 - începutul anilor '80, și era în continuare astfel în Suedia, că nu-i știam pe toți oamenii cu handicap de înțelegere din țara noastră. Îmi amintesc de vremea când copii mongoloizi, sau copii în cărucioare cu roțile și alții se aflau în locuri publice, că și noi reacționam. Dar am văzut și ce înseamnă partea plăcută, când copii handicapați, cu deranjamente în dezvoltare, se află printre copii normali. Și lucrul acesta este un atu în societate, și anume că suntem născuți în diferite feluri.

S.C.: Ce relații aveți cu vreun partid care să corespundă cu al vostru în România? De fapt, nu există nici un partid care să corespundă 100% cu Partidul de Centru în România; în România există un Partid Național Tărănesc Creștin și Democrat, care ar corespunde în Suedia la un fel de uniune între Creștin-Democrați și Partidul de Centru. Oricum, aveți relații cu România la vreun nivel oarecare?

M.O.: Nu tocmai acum. Au existat contacte, dar noi suntem un partid mic, noi nu avem forță să reușim. Dar ne ocupăm de dezvoltarea contactelor internaționale și am început cu Nordul și UE. De Nord ne ocupăm, desigur, cel mai mult, și pe urmă vine zona UE. Avem ambiția să extindem această colaborare cu ceva mai multe țări, ca să avem contacte în viitor. Dar chiar acum nu avem destule resurse ca să ne descurcăm.

S.C.: Ultima întrebare: România aspiră să intre în UE și în NATO. În ceea ce privește NATO, știu acum ce atitudine aveți, dar românii vor cu plăcere să intre în NATO - sunt alte motive. Veți ajuta România să intre în UE, căci aceasta este cea mai mare dorință a românilor?

M.O.: Noi am spus în general că sprijinim extinderea spre răsărit a UE, deoarece acesta este un fel de a reuni Europa din nou. Ceea ce este cel mai important lucru în toate aceste situații este faptul că există un fundament democratic, deoarece UE este o colaborare democratică. Noi considerăm că este deosebit de important să reunim Europa din nou. Lucrul acesta este plasat cel mai sus pe lista noastră de dorinți.

S.C.: Mulțumesc foarte mult!

M.O.: Și eu îți mulțumesc foarte mult!

(Traducerea din suedeză: Octavian Ciupitu.)

"NOUL SISTEM DE PENSII ESTE URMAREA FIREASCĂ A UNEI DEZVOLTĂRI ECONOMICE PEA LENTE, A CREȘTERII VÂRSTEI DE PENSIE CONSIDERABIL ȘI A NUMĂRULUI CRESCÂND AL PENSIONARILOR ÎN RAPORT CU CEL AL CELOR ACTIVI ÎN PRODUCȚIE". (III)

Birgit Sigurtsson

explică noul sistem suedez de pensii.

(Continuare din numărul trecut.)

Birgit Sigurtsson: Pot să spun că adevărata vârstă de pensionare în Suedia nu este la 65 de ani, ci la 61, 62 de ani. Oamenii vor să termine mai devreme, vor să plece la 61, 62 de ani. Dar atunci, ei iau adesea o așa-numită "pensie contractuală" până la împlinirea vârstei de 65 de ani și după aceea primesc pensia generală, sau altceva. Există, așadar, mai multe combinații.

Silvia Constantinescu: Dar, ca de la om la om: care este sensul vieții? Începem să muncim la 18 ani, sau să studiem, după studii mergem direct și muncim, și apoi la 60-65 de ani încă să mai muncim. Nu avem timp să fim cu nepoții, să vizităm muzee, să călătorim, și așa mai departe. Venitul este foarte important, dar, în același timp, scopul nu poate fi să murim imediat după pensionare!

B.S.: Aici vreau să spun câte ceva despre durata medie de viață în Suedia. La femei, ea este de 82 de ani, pentru bărbați este de 77 de ani. În timpul anilor '90, adică timp de zece ani, durata medie de viață pentru bărbați a crescut cu 2,3 ani, iar pentru femei cu 1,3 ani. Așa că durata vârstei medii crește considerabil. Ideea este că mai ai o viață totuși destul de lungă după pensionare. Dar înțeleg ce vrei să spui.

S.C.: Dar argumentul acesta poate fi înșelător. Căci nu are importanță dacă ajungi la 80, 90 sau 75 de ani. În principiu, ceea ce are importanță este cum te simți din punct de vedere fizic. Dacă nu te poți mișca, dacă nu poți face nimic și doar zaci într-o casă de bătrâni, atunci nu are nici un sens. Ideea este ca oamenii să poată face ceva în timpul ultimilor ani ai vieții, și nu doar să trăiască în sensul că nu sunt morți, ci să aibe forțe să poată face ceva.

B.S.: Pot să spun că cei mai mulți care au 65 de ani sunt foarte sănătoși. Necazul este că acum este atât de stresant pe piața muncii, încât mulți oameni sunt "sfârșiți", deoarece cerințele asupra lor sunt atât de mari. Problema este că, chiar dacă mulți nu sunt direct bolnavi, ei sunt, așa cum spui tu, oboșiți, simt că nu mai au putere, vor să înceteze să muncească la vârsta de 61 de ani. Dar atunci, ei primesc o pensie foarte mică. Pentru ministrul nostru al muncii, problema de care să se ocupe este să schimbe piața muncii, ca aceasta să fie mai adaptată pentru o forță de muncă mai în vârstă. Politicienii noștri se gândesc foarte mult la acest lucru.

S.C.: Peste un milion de gospodării din Suedia sunt formate doar dintr-o singură persoană și singurătatea face ca cei mai mulți să vrea să meargă la un loc de muncă și să fie împreună cu alții, decât să stea singuri acasă, oarecum dezrădăcinați din societate. Consideri că descrierea aceasta este corectă?

B.S.: Nu în totul, doar puțin. Foarte mulți pensionari au foarte multe lucruri de făcut, participă la viața diferitelor asociații, merg la cercuri de studii, dansează și citesc. Viața de asociație este foarte puternică în Suedia, cu activități de tot felul, mai ales pentru pensionarii mai tineri.

(Continuare în numărul următor.)

(Traducerea din limba suedeză: Octavian Ciupitu.)

**CITIȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI
CURIERUL ROMÂNESC!**